

MANAGEMENT CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ

Sumarizace diskusí na 3. setkání FOP, 6. 4. 2013 v Olomouci

Poznámka: Tento materiál je pracovní, jedná se o záznam výstupů diskusí v rámci setkání FOP, výstupy jsou na různých úrovních obecnosti. S výstupy se bude dále pracovat.

MANAGEMENT CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ☞ Je relativní dostatek financí. Lépe řečeno, nelze říci, že by peněz bylo kriticky málo, je zřejmé, že kvalitní hospodaření by vyžadovalo financí více, než kolik je aktuálně k dispozici. ☞ Prozatím je dostatek odborných kapacit a financí na ně. ☞ Máme dostatečné legislativní nástroje. ☞ Přetrvává ochota společnosti investovat veřejné peníze bez nároku na ekonomickou návratnost. 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ V legislativě neexistuje pojem „předmět ochrany“, ačkoli se běžně používá ☞ Nejsou systematicky monitorovány a vyhodnocovány dopady a efektivita použitých managementových opatření, postupů, nebo tyto výstupy nejsou známe ☞ Není kontinuita práce, neexistuje institut patrona jednotlivých ZCHÚ, s majiteli pozemků nejsou uzavírány veřejně právní dohody ☞ Neexistuje povinné permanentní vzdělávání pracovníků OP ☞ Problémem je zacílení a využívání financí. Malé projekty jsou podfinancované, u velkých zdrojů bývá špatné dělení (a nedostatečná kvalita práce). ☞ Existují výrazné regionální rozdíly ve využití peněz pro management, zejména ze strany krajských úřadů. ☞ Realizace projektů se přizpůsobuje vždy formě dané výzvy a ne skutečným potřebám. ☞ Největší finanční zdroje investované jménem ochrany přírody nejsou v rukou ochranářů, ale rezortu zemědělství, průmyslu a obchodu a dopravy. ☞ Chybí financování monitoringu potřebnosti a efektivit managementových opatření. ☞ V podpoře vlastníků chybí systémová podpora lokálních producentů (výrobci potravin...). ☞ Chybí financování osvěty, je znatelný nedostatek důvěry veřejnosti v ochranu přírody.

VIZE (POPIS ŽÁDOUCÍHO STAVU): MANAGEMENT CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ

Účastníci setkání se shodli, že optimálním stavem ve střednědobém horizontu (10-20 let) by byla situace, kdy by byly naplněny následující body:

- Předmět ochrany je specifikován a jeho udržení nebo zlepšení stavu je základním dlouhodobým cílem. V plánech péče jsou stanoveny jasné cíle ochrany vč. ukazatelů (indikátorů) úspěšnosti na období platnosti plánu, tj. zpravidla 10 let.
- Plán péče vzniká v kolektivu odborníků + lidé „zvenku“ (vlastníci apod.) a oponentů a na základě vyhodnocení efektivity a dopadů předchozí etapy managementu (je management efektivní / škodlivý / neutrální ...?).
- Plán péče flexibilně určuje vlastní dobu účinnosti.
- Dopady a efektivita opatření managementu, realizovaných podle plánu péče jsou vyhodnocovány v průběhu i na konci plánovacího období (věnovat se jen důležitému – prioritizace lokalit). Do monitoringu jsou zapojováni studenti, veřejnost (patronátní skupiny pro lokality – odborníci + místní nadšenci). Jsou zjištěny vstupní (referenční) hodnoty. Na základě vyhodnocování jsou přijímána opatření, aby bylo dosaženo stanovených cílů OP.
- Ochranná péče v území má kontinuitu, kterou zaručuje patron ZCHÚ (pozice patrona je institucionalizovaná), a kterou podporuje uzavírání veřejně právních dohod s majiteli pozemků.
- Je zavedeno povinné permanentní vzdělávání pro pracovníky OP vč. patrona – obsahující odborné znalosti z OP + „soft skills“ jako komunikace s veřejností, plánování, projektové řízení apod.
- Funguje marketing ochrany přírody – jasně sdělené informace veřejnosti respektující skutečné priority ochrany přírody.
- Standardně je využíván koncept ekosystémových služeb při vědomí všech limitů, které s sebou nese.

Z hlediska financování:

- Je zajištěno dostatečné financování, které bude i na regionální úrovni „standardizováno“.
- Ochrana přírody dobře spolurozhoduje v otázkách souvisejících programů a investic v gesci různých rezortů. Je podporována související legislativa.
- Rozdělení prostředků je ujasněno (mandatorní výdaje x nenárokové soutěže o další prostředky).
- Je provedena analýza potřebného finančního objemu. Nevede k určení minima ani maxima, ale optima, je nutná vysoká opatrnost při interpretaci výsledků.
- Finance jsou žadatelům snadněji přístupné. Důraz je dáván na podporu malých projektů zaměřených na prioritní témata a motivování vlastníků (včetně podpory lokálních výrobců).
- Monitoring účinnosti (efektivity) managementu je standardně financován.

CÍLE Z ODBORNÉHO HLEDISKA OP:

1. Zajistit zpracování plánů péče participativním přístupem, tedy v kolektivu odborníků + lidé „zvenku“ (vlastníci apod.) a jejich oponenturu.
2. Zajistit systematický monitoring a vyhodnocování dopadů a efektivity opatření managementu, realizovaných podle plánu péče. Vyhodnocení využít při zpracování následných plánů péče.
3. Zavést povinné permanentní standardy vzdělávání v ochraně přírody – obsahující odborné znalosti z OP + „soft skills“ jako komunikace s veřejností, plánování, projektové řízení apod. Zajistit absolvuje povinné permanentní vzdělávání patrona ZCHÚ.
4. Standardně využívat koncept ekosystémových služeb.
5. Vyřešit oficiálně problém likvidace a ukládání posekané hmoty.

PRÁVNÍ ASPEKTY, FINANCE A INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

1. Zakotvit pojmy „předmět ochrany“ a „cíl ochrany“ v české legislativě.
2. Institucionalizovat funkci patrona ZCHÚ.
3. Uzavírat veřejně právní dohody s majiteli pozemků, které zaručí kontinuitu péče.
4. Podpořit přijetí (nabytí účinnosti) zákona o státní službě pro profesionalizaci výkonu veřejné správy.
5. Zajistit dostatečné a efektivní financování managementu CHÚ. Konkrétně:
  - a) Provést analýzu potřebného optimálního finančního objemu s vysokou opatrností při interpretaci výsledků.
  - b) Ujasnit rozdělení prostředků (mandatorní výdaje x nenárokové soutěže o další prostředky).
  - c) Zajistit „standardizované“ financování na regionální úrovni.
  - d) Zajistit snadnější přístup financí pro žadatele. Dávat důraz na podporu malých projektů zaměřených na prioritní témata a motivování vlastníků.
  - e) Zajistit standardní financování monitoring účinnosti (efektivity) managementu.
  - f) Zajistit dobrou spolupráci ochrany přírody s ostatními rezorty v otázkách souvisejících programů a investic, které jsou v jejich gesci. Podporovat související legislativu.

KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ A PARTNERY (VLASTNÍKY APOD.)

1. Zajistit funkční „marketing ochrany přírody“ – jasně sdělované informace veřejnosti respektující skutečné priority ochrany přírody.
2. Rozvíjet schopnost komunikace a spolupráce s vlastníky pozemků.

PŘEDMĚT OCHRANY

1. Měl by obsahovat jak deštníkové, tak i vlajkové fenomény (první – z hlediska managementu, druhé – z hlediska prezentace vůči veřejnosti)
2. Vybírat reprezentativní ukázky druhů/biotopů ? (např. ochrana perlorodky = chrání se celý ekosystém)
3. Chránit přírodní procesy?
4. Střety mezi nároky předmětů ochrany (např. chřástal a louky)

DALŠÍ PODNĚTY:

1. Metapopulační dynamika
2. Ochrana říčních biotopů v kontextu stavu říčního kontinua
3. Vnější vlivy vs. management CHÚ
4. Kanál D-O-L
5. Lesnický management
6. Sjednocení přístupů OOP
7. Rozloha CHÚ vs. management
8. Problém výběrových řízení (hlavní kritérium je cena)